

Alginta Jasionytė

Studentė, 20 m.

2019 liepos 17 diena. Trečiadienis

Nugalėti, bet nepalūžę. Turime tik 10 dienų ir begalę planų, darbų ir užduočių. 1/10 laiko jau beveik išnaudota, tik gaila, kad ne taip produktyviai, kaip norėtusi. Mes vis dar kelyje, o tiksliau danguje. 23:18, visai neseniai pakilome iš Kijevo oro uosto. Diena tiesiog sprogo... Nuo išlydėjimo momento geležinkelio stotyje iki dabar. Po truputį save įtikinu ta mintimi, kad aš, būtent aš, papuoliau į galutinę komandą vykdyti šios kilnios misijos. Kol kas labai daug liaupsių dėl nieko, na taip atrodo, nes dar nieko nesam nuveikę, o atrodo, kad visi be proto mumis didžiuojasi. Tikiuosi, kad ne ką mažiau didžiuosis, kai grįšime ir visų nenuvilsime.

Kol kas didžiausią nerimą kelia daiktų klausimas, ar jie tikrai saugiai pasieks mus, kadangi skrendame su persėdimu. Visi čia dažnai skraidantys lėktuvais prigašdino, kad labai dažnai bagažas pasimeta kur nors, nukeliauja ne į tą lėktuvą, kurį turėtų...Būtų ne kas likti be savo daiktų, o baisiausia, kad ir be kryžiaus dalių, kurias visi išsidalinome ir susidėjome į savo kuprines, be darbo įrankių... Bandau išlikti optimiste.

Galvoje tiek minčių ir įspūdžių, norisi visus aprašyti, bet vos pradėjus galvoti apie vieną, jį išstumia kitas... Ir galiausiai nugalai nuovargis ir miego noras.

Dar skrendant iš Vilniaus į Kijevą prisiminiau vaikystę. Kai išsitiesusi ant žolės stebėdavau debesis ir svajodavau, kaip būtų gera sėdėti ant jų krašto ir tabaluoti kojomis žiūrint žemyn. O dabar juos praskrodėme lyg niekur nieko. Aš visada maniau, kad jie mane sėdinčią atlaikytų... Kiek jie tokių svajonių, kaip manoji, nešioja. Visgi dar to norėčiau. Bet už viską labiausiai dabar norėčiau atsigulti ant lietuviškos žolės pas močiutę kaime, kaip tada, kai svajodavau žiūrėdama į debesis.

Na, o šiandien yra apkabinimų, gražių žodžių, naujų potyrių, kelionių diena, kurios liko jau visai nedaug.

2019 liepos 18 diena. Ketvirtadienis 22:51

Kol kas sunkiai sekasi gaudytis laike. Diena atrodė tokia ilga, bet kartu to laiko ir trūko. Šiandien atvykome į savo pirmąjį „ofisą“, taip juokavo atstovas iš ambasados – Adomas. Atvykome į Astanos kapines, jos visiškai kitokios nei lietuviškos. Jose nėra jokios struktūros, kapai išmėtyti ir labai apleisti, pilna priaugusių krūmų, jaunų medelių. Bandėme apeiti dalį kapinių ir tai padaryti kuo labiau struktūrizuoti. Klaidžiojom ilgai ir be jokių radinių. Viltis šiose kapinėse rasti lietuvių kapą po truputį blėso, tačiau išgirdome Tomą šaukiant „Lietuvis, Lukša, radau lietuvi!“ Labai greit visi subėgome pažiūrėti to lietuviško kapo. Sutvarkę ir pažymėję jį, ėjome ieškoti toliau. Radome dar keturis

lietuviškus kapus. Tai suteikė kiek motyvacijos, kad visgi verta brautis per tuos brūzgynus, negaila tų sudraskytų kojų ir rankų. Aptvarkę rastus kapus, išvykome į Karagandą. Kelionė ilga, tad išnaudojome ją poilsiui, nes neaišku, kada vėl turėsime progą nusnūsti. Atvykus mus į savo kiemą priėmė lietuvis Vitalijus, tik gaila, kad lietuviškai nelabai bekalba. Atvykome vėlai, tačiau dar reikėjo įsikurti. Tad vieni iškart kibo statyti palapines, kiti gaminti vakarienę, tretį praustis kibirėlyje su vandeniu. Pasėdime prie laužo ir ilsėtis, nes diena buvo tikrai labai ilga.

2019 liepos 19 diena. Penktadienis 22:29

Šiandieną viskas jau pradėjo panašėti į tai, kaip aš įsivaizdavau šią ekspediciją. Rytą pradėjome nuo „Misija Sibiras“ vėliavos išsikėlimo savo stovyklavietėje. Po pusryčių išvykome į dar porą ekskursijų, po kurių pagaliau vykome į kapines. Atvykome į Karagandos kapines, pagal visus Jurgio Dirvonskio pasakojimus manėme, kad jo prašytas surasti dukros kapas turėtų būti būtent šiose kapinėse. Arnoldas mus išlaipino, davė trumpą instruktažą, o pats išvyko ieškoti medienos, kad turėtume iš ko daryti koplytstulpius. Kadangi turėjome tik dvi radijo stoteles, pasiskirstėme į dvi grupes, išsidalinome ir turimus įrankius: pjūkliukus, sekatorius, dratinius šepetėlius, dažus ir teptukus. Pasiskirstėme sektorius, kuriuos turime apžiūrėti, ir pradėjome paieškas. Radome gana nemažai lietuviškų kapų, kai kurie iš jų netgi buvo užrašyti lietuviškai, lotyniškais rašmenimis. Čia radau ir pirmąjį savo lietuvišką kapą. Iš viso radome septynis, tačiau Jurgio dukros kapelio taip ir neradome. Arnoldas grįžo su gera žinia, kad gavo medienos, tad tikriausiai vakare pradėsime daryti koplytstulpį.

Pradedu šiek tiek ilgėtis namų, močiutės sodo vyšnių ir kaimiškų agurkų.

2019 liepos 20 diena. Šeštadienis 16:32

Šiandien mus pasitiko Dmitrijus, turintis lietuviško kraujo. Kaip jis pats pasakojo, jo seneliai iš tėvelio pusės buvo lietuviai. Senelis buvo miestelio policijos viršininkas, matyt už tai ir buvo ištremtas su visa šeima, Dmitrijaus tėveliui tuo metu buvo 7 metukai, sesei 9. Čia užaugęs Dmitrijaus tėtis susipažino ir susituokė su Dmitrijausmama vokiete. Jis pats užaugęs dirbo anglies kasykloje, vėliau, kai buvo išmestas iš darbo, įsidarbino statybose, tačiau visada jautė, kad tai ne jam. Vieną kartą išvykęs su šeima į gamtą padarė kelis kadrus, peržiūrėjęs nuotraukas suprato, kokia graži gamta aplink jį ir panorą išmėginti fotografiją. Ir štai dabar jis yra „NationalGeographic Kazakhstan“ fotografas. Dmitrijus mums suorganizavo ekskursiją po šachtą, kurioje dirbo. Vaizdai tikrai, kaip sename filme, nes net nesitiki, kad vis dar egzistuoja tokie sovietiniai pastatai, o ką bekalbėt apie jų funkcionavimą. Bet šachtoje vis dar dirba žmonės.

22:59 jau po dušo, vakarienės. Parašau dienoraštį ir kimbu į koplytstulpio gamybos darbus. Šiandien tikriausiai buvo ta diena, kada pajutau šios ekspedicijos prasmę, gaila, kad tik dabar. Aplankėme vienas labai dideles kapines, radome daug lietuvių kapų, kas stipriai pakėlė motyvaciją. Alkanį, šiek tiek pavargę, prie kapinių tvoros sukritę ant žolės, jei ją taip galima pavadinti, papietavome. Paprasti

sumuštiniai dar niekuomet nebuvo tokie skanūs. Puiki proga pietaujant apmąstyti jau praėjusią dalį dienos, pati radau lyg tris lietuvių kapus, iš viso radome 21. Patraukėme į mirusį miestą, kurį mums norėjo parodyti Dmitrijus. Taip pat jis mus nusivežė prie savo 10 metų statyto namo, kuriame pagyveno vos du metus ir teko parduoti, kadangi pasidarė per brangu jį išlaikyti, vanduo sunkiai pasiekdavo namus, nes jis pastatytas ant kalno. Pats sakė, kad tokio namo idėją ir projektą parsivežė paviešėjęs Lietuvoje, namas taip pat buvo su rūsiu, kas buvo labai didelė naujovė kazachams, tad šią idėją jie perėmė iš Dmitrijaus statydami savo namus. Toje vietoje, šalia jos statyto namo, Dmitrijui įteikėme Lietuvos vėliavą, mačiau susijaudinimą jo veide ir ašarėlę akyse ją priimant. Paklausus, kaip jį pristatyti, sakė, kad save laiko kazachu, kadangi čia gimė ir užaugo. Būtent Kazachstane jis susiformavo, kaip asmenybė, tačiau Lietuva jam svarbi ir pats sakė, kad jau seniai svajoja vėl aplankyti Lietuvą.

Išsiskyrus su Dmitrijumi atvykome į dar vienas kapines, kuriose radome tik vieną lietuvių kapą. Įvyko pirmasis konfliktas, kada sprendėme, ar vykti į stovyklavietę ir turint daugiau laiko daryti koplytstulpį, ar prašukuoti dar bent vienas ar dvi kapines. Galiausiai nusprendėme dar padirbėti „ofise“. Grįžome į vakar šukuotas kapines, tik iš kitos pusės, nes jas skiria geležinkelis, su viltimi surasti Jurgio dukros kapą. Ši paieška buvo viena svarbiausių ekspedicijoje, bent man. Tačiau kapinės atrodo labiau, kaip jaunuolynas nei kapinės. Tvoros iki pažastų, šiukšlių kalnai, kur tik yra laisvos vietos, nuvirtę paminklai ir visiški šabakštynai. Braidžiojome ten skersai ir išilgai apie dvi valandas. Atrodė lyg ieškom adatos šieno kupetoje. Išsiskirdavome ir vėl susitikdavome nusivylusiais veidais. Jaučiau ir mačiau visų komandos narių veiduose, kaip svarbu yra surasti būtent šį kapą. Tolumoje išgirdom kažką šūktelint, iš pradžių nesupratom nei kas, nei ką sako, tačiau iškart pajaučiau, kaip kaupiasi ašaros, nes giliai širdy tikėjau, kad rado būtent tai, ko ieškojom. Paprašėm pakartoti ir tada jau tvirtai išgirdom „radau“. Šalia manęs ėjo Rūta, Manvydas ir Audra, visi kartu pasileidome balso link, buvo jau nesvarbu per kokius šabakštynus braunamės. Atbėgus pamatėm ranka mums mojančią Egidijų, kuris ir rado kapelį. Paminklas atrodė ne visai taip, kaip nuotraukoje, nebebuvo vardo lentelės, angeliuko, pats antkapis buvo jau keli centimetrai po žeme, visgi tiek metų praėjo. Kapą sutvarkėme, kiek buvo įmanoma. Susirinko visa komanda, kuri buvo kapinėse. Ilgai bandėme prisiskambinti Jurgiui, kad praneštume, jog mums pavyko įgyvendinti jo prašymą. Galiausiai prisiskambinome į namų telefoną, Jurgis gan sunkiai mus girdėjo, bet pasakius, kad radome, iš jo balso buvo galima suprasti, kad susijaudino, gal net kiek susigraudino. Tai buvo geriausia ekspedicijos akimirka iki dabar. Jurgio dukra Jūratė mums taip pat stipriai dėkojo, per susijaudinimą sunkiai tardama žodžius. Mes pas juos sugrįšim, parvešim nuotraukų iš čia, tikiu, kad jiems tai reiškia daug, kaip ir mums. Akimirka buvo nepakartojama, susigraudinome ir mes visi, jaučiu, kad nei vienas neliko abejingas šiai akimirkai. Pagaliau įprasminome savo buvimą čia. O dabar laikas koplytstulpiui.

2019 liepos 21 diena. Sekmadienis 10:33

Jau spėjome aplankyti vienas kapines, radome 11 lietuvių kapų, vienas iš jų mano sąskaitoje. Atvykus į šias kapines, Arnoldas išvardino sąrašą šešių žmonių, kuriuos buvome prašyti surasti, tačiau nėra žinoma tiksli jų laidojimo vieta, net kapinės nežinomos. „Kažkur Karagandoje“, o ji didelė, kapinių taip pat ne vienos. Šitose neradome nei vieno prašyto surasti kapo. O dabar vykstam į lietuvišką bažnyčią.

14:28 Išklusėme mišias rusų kalba, bet visiškai lietuviškas. Mišių eigoje porą maldų sukalbėjome lietuviškai, kadangi pats kunigas yra lietuvis, tačiau privengia kalbėti lietuviškai. Pats sako, kad jam prastai sekasi, bet mums atrodė, kad gan gerai. Kunigui padovanojome žvakę, perrištą trispalve juoste, kurią mums įteikė Prezidentas. Bažnyčia viduje tikrai įspūdingo grožio, kadangi iš išorės nebuvo leista jos išstatyti taip, kaip norėjo, bent viduje įrengė, kaip tikrą lietuvišką bažnyčią. Kunigas sakė, kad visi paveikslai, papuošimai, netgi vargonai yra atvežti iš Lietuvos.

Išvykome į kapines, neįprastai greitai atvažiuome. Triados kapinės. Dydžiu tikrai įspūdingos, būtume užtrukę porą dienų norėdami jas visas prašukuoti. Tačiau atvykus Arnoldas pasakė, kad neverta šukuoti visas, nurodė kryptį ir plotą kurį turime apžiūrėti. Radome dar lietuviškų kapų, pati radau du. Bendrai iki šiandien jau esame radę apie 60 lietuvių kapų. Tai daug. Tikimės pasiekti 100.

Šiandien užkaitino iki 37 laipsnių, na bent mums taip sakė, nes patys juk neturime, kur pasižiūrėti. Tad Arnoldas nusprendė, kad tai yra kiek per karšta klaidžioti po kapines ir išvykome pažiūrėti dar vieno memorialo skirto lagerio kaliniams atminti. Paminklai buvo pastatyti čia kalėjusiems kiekvienos tautybės žmonėms. Kapinės didelės, tačiau tai jau pradeda nebestebinti. Kapinės tokios senos, kad viskas, kas belikę, tai žemės kauburėliai ir duobutės tose vietose, kur buvo palaidoti žmonės. Tiesa, dar buvo pora metalinių kryželių iš kurių vienas nulūžęs.

Pasiekėme dar vienas kapines. Pavaikščioję manėme, kad nieko neberasime, bet išgirdome „lietuvis“, dar vienas savas surastas čia.

Atvykome į dar vienas standartinio dydžio apaugusias kapines, kuriose pavyko rasti lietuvių kapų. Dienos pabaigoje turėjome apie 70 surastų lietuvių kapų.

Dabar jau yra pirmadienis 00:25, o koplýtstulpio gamybos procesas dar tik įsibėgėja. Gal per naktį jau bus baigtas.

2019 liepos 22 diena. Pirmadienis 10:14

Šiandien rytas prasidėjo dar anksčiau. Atsikėlėme 6 valandą ryto, prasimankštinom, papusryčiauom ir išvykom. Išvykom apžiūrėti vietos mūsų surenkamam kryžiui pastatyti. Nusprendėme, kad vieta turi būti labai simboliška, juk Bronislovas jį šitaip kruopščiai pjovė, drožinėjo ir tekino ne tam, kad pastatytume jį bet kur. Karabasas. Mums tai pasirodė tinkamiausia vieta šiam kryžiui. Šalia Karabaso miesto buvo tremtinių ir politinių kalinių paskirstymo punktas, kuriame žmonės buvo nuprausiami, dezinfekuojami jie ir jų rūbai, kad būtų kuo mažiau pernešamų ligų. Vieta tikrai gniaužianti kvapą. Šalia geležinkelis, ko ir reikėjo tikėtis. Einant tais kalneliais, palei bėgius, kartkartėm sustojus ir

užsimerkus pagalvodavau, kiek kojų žengė ten pat, kur dabar žengiu aš, kiek ašarų susigėrė į tą žemę, kiek nekaltų žmonių ten klupo ir vėl stojosi.

Nuvykome į kapines ir vos įžengus, dar net nespėjus susiskirstyti eilėmis, pasipylė „lietuvis“, „radau“, „ir aš radau“. Pati radau visos šeimos bendrą kapą, kuriame net trys artimieji, panašu, kad mama, tėvas ir sūnus. Beį dar vieną lietuvišką kapą. Iš viso ten radome 9 lietuviškus kapus. Sekančiose kapinėse neradau nei vieno lietuvių kapo. 11:13 dar vienos kapinės be lietuvių. 11:48 dar vienos kapinės ir radau vieną savą su labai gražia ir prasminga mintimi ant paminklo. Tiesa, ji buvo užrašyta rusiškai, bet išvertus skamba kažkaip taip: „Koks žemiškas pokštas yra mūsų gyvenimas. Aš taip maniau. Dabar aš tai žinau.“

Važiuoji keliu ir matai po kokius 4 kilometrus į priekį, nes vien lygumos, kelio ženklas rodo stovyklavietę už 200 metrų, pažiūri į tą pusę, o ten visiškai plynas laukas, net kalvelės jokios nėra, už kurios galėtų būti ta nurodyta stovyklavietė. Ironiška.

16:22 Buvusios Prostornoje lagerio kapinės. Čia yra numanoma Ferdinando tėvelio laidojimo vieta. Tad pamanėme, kad bus labai simboliška vieta mūsų pirmam koplytstulpiui, kurį darėme dvi naktis. Vietiniams šis mūsų darbas pasirodė, kaip labai didelis įvykis, panašu, kad tame kaimelyje mažai kas apsilanko. Vietiniai traukė iš visų pusių link mūsų, visi bandė bendrauti, klausti, kas čia vyksta, ką mes darome. Vyrukai taip šauniai suprojektavo ir padarė koplytstulpį, kad nuvykus į vietą beliko jį tik surinkti, kaip dėlionę, nulakuoti ir įkasti į žemę. Kibome į darbus ir viskas vyko gana sklandžiai ir greitai. Surinkome, nulakavome ir pastatėme. Palikome visiškai lietuvišką simbolį kažkur ten, už kelių tūkstančių kilometrų nuo Lietuvos, jos vaikams atminti. Prikalėme dailininko Vitalio Grigo mums padarytą saulutę, visi apsikabinę, glausdami trispalvę prie širdies, sugiedojome himną, vėliau Monikos kurtą dainą. Akimirka tikrai nepaprasta, tokia, kokias ir įsivaizdavau, kaip šios misijos pagrindą.

Dar vienos kapinės ir nei vieno lietuvių.

Jau antradienis... 00:32 darome antrąjį koplytstulpį. Tikimės, kad viskas pavyks sklandžiai, kaip su pirmuoju, bet atsiranda vis daugiau nuomonių, tada kivirčų. Šiandien dar pastatėme Bronislovo dovanotą surenkamą kryžių Karabase, šalia geležinkelio. Vien iš šios dienos įvykių būtų galima susukti neblogą filmą. Iš šono viskas manau taip ir atrodė, kaip gerame filme, kur susitinka seni geri draugai, nesimatę ilgus metus, norintys padaryti kažką prasmingo. Atvykę į vietą nebyliai pasiskirstėme darbus: kas pradėjo kasti duobę, kas rauti žoles ir tvarkyti aplinką, kas rinkti šiukšles, kas atnešti vandens, nes žemė buvo tokia kieta, kad reikėjo ją pirma gerai atmirkyti. Kryžių surinkome gan greitai, įstatėme jį į jo amžinąją vietą. Susikibę, apsikabinę ir tvirtai laikantys vėliavas sugiedojome himną, vakaras buvo toks gražus... Seniai tokį mačiau, bet viskas čia tikriausiai dėl žmonių. Kol vaikinai darė sunkiausias darbus, mes, merginos, dainavome dainas ir palaikėme juos morališkai, vien tai verta geros filmo scenos.

Šiandien vairuotojas Dumanas jau antra diena iš eilės nupirko mums ledų. Mielas žmogus, sakėm vešimės jį į Lietuvą, o jis prašė mūsų pasilikti čia. Pasidarėme momentinę nuotraukėlę su juo ir

padovanojome, o jis tą nuotrauką užsikišo už veidrodėlio, rodė mums, kur padėjo ir šypsojosi. Pasiilgs jis mūsų, kaip ir mes jo.

2019 liepos 23 diena. Antradienis 14:02

Nuo 9:30 pradėjome šukuoti kapines. Šitos buvo tikriausiai didžiausios, kokias aplankėme, ir, kadangi laikas spaudžia, visų nespėjome apžiūrėti. Bet nemeluosiu, jos milžiniškos. Momentais tikrai buvo apėmusi neviltis, nes eini ir galo nesimato... Brauniesi per brūzgynus, lipi per tvoras. Kartais eini, eini ir žiūri, kad jau stovi kape, o jis apjuostas tvorele ir net nesupranti, kaip ten įėjai. Kapai išmėtyti bet kaip, nėra visiškai jokios tvarkos. Čia buvo ir tokių momentų, kai sustodavau aptvarkyti rastą lietuvių kapą, o komandos draugams atsiplėšus ir nuėjus toliau, jų tiesiog nebematydavau. Buvo tikrai nejauku. Tose kapinėse buvo dar ypatingai daug varnų, kurios sėdi ant kas antro paminklo ar kryžiaus ir stebi. Net šiurpas krato. Kapines šukavome keturias valandas. O apėjome tik ketvirtadalį. Radau lietuvių mergytės kapą, mirusi vos trijų mėnesių, kol kas šis rastas kapelis labiausiai įsirėžė į širdį. Kažkur toli ir dar net nespėjusi pažinti gyvenimo.

Jau įprasta tapo pietauti kapinėse, sumuštiniais tepant autobusiuko bagažinėje. Labai greit užkandę išvykome namo į stovyklavietę susirinkti koplytstulpio dalių. Vykstame į buvusias Dolinkos lagerio kapines. Laukia įdomus išbandymas, kadangi kai buvome nuvykę apžiūrėti vietą mūsų koplytstulpiui statyti, atvyko pareigūnai, kurie išklausinėjo vairuotojo, kas mes ir ką čia veikiam. Apžiūrėjus vietą ir einant link autobusiuko, dalį atsilikusios grupės atsivijo, kaip spėjam, lagerio apsaugos ekipažas su automobiliu ir agresyviai sekant jiems iš paskos palydėjo juos iki autobusiuko. Kadangi mūsų išsirinkta vieta yra Dolinkos lagerio kapinės, tiesa, buvusios, dabar vis dar stovinčio ir funkcionuojančio moterų kalėjimo teritorija, apsaugai sukėlėme įtarimą savo pasivaikščiojimu po stepes. Tikimės, kad galėsime įprasinti šią vietą.

17:26 lyja. Ką tik pradėjo, vėl. Labai simboliškai, palijo, kol važiuojame į buvusias Dolinkos lagerio kapines. Skubėjome surinkti koplytstulpį, nes pasižiūrėjus į dangų atrodė, kad jis mus labai spaudžia. Operatyviai viską padarėme. Vaikinams beužkasinėjant koplytstulpį, juos truputį sustabdžiau. Domai („Misija Sibiras'18“ dalyvis), dabar tai skirta Tau. Įvykdžiau Tavo misiją. Ta lietuviška šventinta žemė, kurią Tau įteikė lankyti tremtiniai, dabar padeda tvirčiau stovėti „Misija Sibiras'19“ komandos iš visos širdies per naktį kurtam, darytam, pjaustytam, šveistam koplytstulpiui. Tie, kurie taip ir negrįžo į Tėvynę, bent taip palies lietuvišką žemę. Ačiū už šią gražią misiją, kurią man patikėjai. Ir vis prisimenu Tavo stiprų apkabinimą, kai atsisveikinome, ir žodžius, kad pasiimčiau iš šios misijos viską, ką galiu. Stengiuosi, pažadu!

21:58 į mūsų koplytstulpio iškėlimą atvyko du lietuviai: tėvas ir sūnus Pakštai. Lietuviškai jie nekalbėjo, tik pasisveikino lietuviškai, ir tai jau suvirpino širdį. Paprašėme ir jų įkalti po vinį į mūsų koplytstulpį tvirtinant saulutę, juk mes visi lietuviai, nesvarbu, kuriame krašte gyvename ar kaip dažnai kalbame lietuviškai, bet širdyse mes visi savi, visi lietuviai. Net ir Dmitrijus buvo prisijungęs prie mūsų koplytstulpio statymo.

~00:30 tiksliai nežinau, nes Paulius atėmė laikrodį. Pirmą kartą važiuoju tokiu traukiniu. Tiek daug naujų patirčių ir įspūdžių. Ir jau jaučiu, kaip bus sunku skirtis su visais šiais žmonėmis. Dar su niekuo nesu taip greit tapusi tokia artima, kai galim kalbėti apie bet ką ir visiškai būti savimi, nieko nevaidinti. Jau nesistengiam apsimetinėti kietais ir verkiam, jei norim verkti. Šiandien pastačius koplytstulpį ir giedant himną susigraudino visi – garantuoju.

Žiūriu į juos visus ir galvoju, kaip gerai, kad tada sugalvojau pildyti anketą ir kad ir kiek darbų laukė tą pačią dieną, kai vyko bandomasis žygis, mečiau viską, kad tik būčiau ten. O dabar aš čia, su jais visais. Būsiu amžinai dėkinga už galimybę su jais susipažinti, būti čia, būti su jais.

O važiavimas traukiniu tikrai romantiškas.

2019 liepos 24 diena. Trečiadienis 22:03 Ekibastūzas

Jau darosi baisu. Liko tiek nedaug, matau, kad visiems dėl to liūdna. Rytas prasidėjo traukinyje su Pauliaus žadiniu. Miegas nebuvo labai kokybiškas, buvo karšta ir ankšta, palapinėje 100 kartų geriau. Traukinių stotyje mus turėjo kažkas pasitikti, laukėme kiek daugiau nei pusvalandį ir supratome, kad nieko nebus, laikas senka, o mes turime daug ką suspėti nuveikti. Tad čiupome kuprines ir pasileidome į kelią. Pagaliau su visom pilnom kuprinėm. Nuėjome gal kokius 5 kilometrus, Arnoldas sustabdė mus, kad trumpam pailsėtume, pats su kažkuo kalbėjo telefonu. Baigęs pokalbį pasakė, kad turi gerą ir blogą naujienas. Blogoji, kad nuėjome per toli ir teks grįžti puskilometrį atgal, geroji ta, kad turime šiai nakčiai stogą. Tad apsisukome ir patraukėme link savo šiandienos nakvynės vietos. Miegosim didelėj aktų salėj. Pasidėjome ten daiktus, papietavome ir išėjome į kapines. Kapinės buvo gan nemažos ir dar pradėjo lyti. Buvome kiaurai šlapi, betėjome, ieškojome. Radome nedaug, bet bent kiek. Lietus tai nustodavo, tai vėl pradėdavo lyti. Iššukavus kapines patraukėme namo ir vėl pradėjo lyti, tik šį kartą smarkiau. Išėjus ant pagrindinio kelio pamatėme atvažiuojantį autobusą. Arnoldas nubėgo iki stotelės ir paklausė vairuotojo, ar važiuoja mums pakeliui. Ir spėkit! Mus išgelbėjo nuo lietaus. Kažkaip įtartina visi vietiniai sekančioje stotelėje, po mūsų įlipimo, išlipo, matyt užuodė mus. Už poros stotelių į autobusą įlipo daugiau vietinių. Viena moteris davė velnių už tai, kad sėdim čia su šlapiais rūbais ir sušlapinsime sėdynes, tad mes pradėjom tai aptarinėti, kad negi ji įlipusi į autobusą irgi nusirengia savo šlapiąstriukę. Mums bekalbant šalimai stovintis vyras sako „tai kur važiuojat?“ Mes visi sutrikom, lietuvis? Čia? Už 4000 kilometrų ir būtent tame pačiame autobuse, kaip ir mes? Kažkokie stebuklai. Neturėjome galimybės ilgai kalbėtis, bet pasirodo tas žmogus rusas, iš Kaliningrado, tik 7 metus gyvenęs, dirbęs Kaune, išmoko lietuviškai ir vis dar moka. Tikrai labai gerai kalba. Diena kažkokia neįprasta, visi labai pasiilgo laužo ir koplytstulpių gamybos.

2019 liepos 25 diena. Ketvirtadienis

Keliamės, mankštinamės ir į „ofisą“! Vakar Arnoldas bandė surasti mums transportą nuvykti į kapines, bet papusryčiaavę sėdome į viešąjį transportą ir važiavome iki paskutinės stotelės, išlipo ir

ėjome. Kapinių toli gražu dar nematyti. Teko nueiti apie 3 kilometrus iki jų. Kapinės vėl standartinio dydžio. Vos pradėjus eiti per kapines, vienas po kito iš už paminklų išlindo šuneliai ir visur mus lydėjo, lyg tų kapinių šeimininkai. Vienas iš jų gulėjo ant antkapio, manom, kad ten tikriausiai buvo jo šeimininko kapas. Baigę savo darbą sumanėm papietauti gamtoje. Paėję kiek toliau nuo kapinių, susikūrėme lauželį, susitėpėme sumuštinis, papietavome. O vėliau tiesiog sukritę gulėjome ant žolės. Buvo labai gera. Tiesa, Arnoldas sakė turintis tokią, kaip ir tradiciją, kad kiekvienoje šalyje, kur apsilanko, turi kažką nuo savęs palikti ir įmetę į laužą savo seniai nešiojamus ekspedicijose ir šioje jau suplyšusius šortus. Dar kiek pasėdėję susitvarkėme, susirinkome daiktus ir išėjome miesto link. Patraukėme namo krautis daiktų ir į stotį. Traukinys šį kartą buvo daug prastesnis nei važiuojant į priekį. Na, bet poilsio reikia, kad ir koks jis bebūtų.

2019 liepos 26 diena. Penktadienis

6:45 išlipome iš traukinio. Pagaliau. Mus pasitiko Dumanas, išvykome į savo pirmas lankytas kapines toliau jų tyrinėti. Radome dar 9 lietuviškus kapus. Sugrįžome jau kaip labai gerai susidurbusi komanda, turėjome savo sistemą, kaip einame per kapines. Juokavome, kad jau esame, kaip specialusis būrys. Tose kapinės palikome savo atminimo lentą su „MS’19“ ir žodžiais, kuriuos iškalė Egidijus. Išvykome į šiandienos nakvynės vietą. Pasidėjome daiktus ir išvykome į susitikimą su Kazachstano jaunimo asamblėja. Didžiausias iššūkis buvo neužmigti prie to stalo, ne todėl, kad būtų nuobodu, o dėl to, nes visi esam labai pavargę, neišmiegoję nei 5 valandų, karštis ir visa kita. Vėliau pasidarėme ekskursiją po miestą, atrodo gražiai, bet taip netikrai. Visi pavakarėniavome prie bendro stalo, pasišnekučiavome ir patraukėme namo nors porai valandų numigti. Einant namo pakeliui pasitaikė pagal muziką šokantis fontanas. Ir mes pradėjome šokti valsą. Tiksliau, mane mokė šokti, iš pradžių kojas mindžiau Augustui, vėliau Mantui. Vaikinai kantriai mokė šokių žingsnelių. Šita akimirka man viena gražiausių, nors ir nelabai ekspediciška, bet tokia tikra ir nesuvaidinta. Žmonės, kurie, palyginus, taip neseniai susipažino, visiškai nepažįstamam mieste, šalia fontano šoka valsą, scena, kaip iš labai romantiško filmo. Turėjome laiko numigti porą valandų ir tada vėl į kelionę. Kelionę namo.

2019 liepos 27 diena. Šeštadienis 15:12

Kažkur virš Kijevo lėktuve namo. Jausmų audra viduje, baisu grįžti, nesinori skirtis su jais visais. Viliuosi, kad viskas nesibaigs su šiandien ištartais žodžiais „pasiilgsiu, susitiksim“. Vilniaus oro uoste. Jaudulys, virpuliukas širdy, kas mūsų laukia ten, kas pirmas pagaus žvilgsnį ir lietuviškai nusišypsos Tėvynėj. Kristina sakė nesirašyti scenarijaus jausmams, bet galiu garantuoti, kad pravirksi. Šiandien labai intensyviai mokėmės dainų žodžius, girdėjo tikriausiai visas Kijevo oro uostas, daugelis šypsojosi, kai kas filmavo, atėjo arčiau paklausyti ar net pasakyti porą žodžių. O mes patys manom, kad neblogai pažengėm su dainavimu,

klausyt jau galima. Dar repeticijų pas Dumaną autobusiuke ir galėsime bandyti atgaivinti chorų karų projektą!